

**ҚОНУНИ
ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН**

ДАР БОРАИ ҶАВОНОН ВА СИЁСАТИ ДАВЛАТИИ ҶАВОНОН

(Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон соли 2004, №7, мод. 459; с.2011, №6, мод. 429;)

Маҷлиси намояндагон 9-уми июни соли 2004 қабул кардааст
Маҷлиси миллӣ 8-уми июли соли 2004 ҷонибдорӣ намудааст

Қонуни мазкур асосҳои ташкилӣ, ҳуқуқӣ, иҷтимоию иқтисодии тарбия, ташаққул ва камолоти ҷавононро муқаррар намуда, принципҳо ва тадбирҳои татбиқи сиёсати давлатро дар соҳаи истифодаи пурсамари **неруи** зеҳнӣ ва маънавии онҳо, ки ба манфиати ҷамъият равона мешавад, муайян мекунад. (ҚҶТ аз 28.06.11, №716).

**БОБИ 1
МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ**

Моддаи 1. Мафҳумҳои асосӣ

Дар Қонуни мазкур мафҳумҳои зерин истифода мешаванд:

ҷавонон - гурӯҳи иҷтимоию демографӣ, ки шахсони 14-30-соларо дар бар мегирад;

иттиҳоди ҷамъиятии ҷавонон - ташкилоти ихтиёрӣ буда, бо ташаббуси ҷавонон, ки дар асоси умумияти манфиат барои ҳалли мақсаду вазифаҳои ягона ва ҳифзи иҷтимоӣ муттаҳид мегарданд, таъсис дода мешавад;

оилаи ҷавон - оилае, ки дар он зану шавҳар ё яке аз онҳо ба синни 30-солагӣ нарасидаанд, инчунин падару модароне, ки дар синни то 30-солагӣ кӯдакони ноболиғ доранд;

муассисаи (хадмоти) иҷтимоии ҷавонон - шахси ҳуқуқӣ, сарфи назар аз шакли ташкилию ҳуқуқӣ ва моликият, ки ҷавононро дастгирӣ намуда, ба онҳо хизмати иҷтимоию ҳуқуқӣ, маишӣ, тиббӣ, психологию омӯзишӣ, кӯмаки моддию молиявӣ мерасонад, **мутобиқат ва тавонбахшии** иҷтимоию психологӣ онҳоро таъмин мекунад. Ба сохтори муассисаҳои иҷтимоии ҷавонон инчунин соҳибкорони инфиродӣ, ки ба хизматрасонии **ҷавонон** машғул мебошанд, дохил мешаванд; (ҚҶТ аз 28.06.11г., №716)

воҳидҳои зерсохтори ҷавонон - маҷмӯи омилҳои (биноҳо, иморатҳо, иншоот, таҷҳизот) барои фаъолияти ҷавонон зарур ва муассисаҳое, ки ҳифзи саломатӣ, таълиму тарбия, инкишофи ҷисмонӣ, туризм, шуғл ва дигар талаботи иҷтимоии онҳоро таъмин менамоянд;

сиёсати давлатии ҷавонон - системаи ягонаи тадбирҳои иҷтимоию иқтисодӣ, ташкилӣ, ҳуқуқӣ ва тарбиявӣ мебошад, ки аз ҷониби мақомоти ҳокимияти давлатӣ, ташкилоту муассисаҳо, сарфи назар аз шакли ташкилию ҳуқуқӣ ва моликият, иттиҳодияҳои ҷамъиятии ҷавонон ва шахрвандон, бо мақсади таъмини таълиму тарбия, ташаққулу камолоти ҷавонон, ҳифзи ҳуқуқ ва истифодаи пурсамари иқтисодии онҳо ба манфиати ҷамъият таҳия ва татбиқ мегардад.

Моддаи 2. Қонунгузорӣ дар бораи ҷавонон ва сиёсати давлатии ҷавонон

Қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи ҷавонон ва сиёсати давлатии ҷавонон ба Конституцияи (Сарқонуни) Ҷумҳурии Тоҷикистон асос ёфта, аз Қонуни мазкур, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Ҷумҳурии Тоҷикистон **онҳоро** эътироф намудааст, иборат аст. (ҚҶТ аз 28.06.11с., №716)

Моддаи 3. Мақсад ва принципҳои сиёсати давлатии ҷавонон

Мақсади сиёсати давлатии ҷавонон аз инҳо иборат аст:

- мусоидат ба инкишофи маънавӣ, фарҳангӣ, иҷтимоию ҷисмонии ҷавонон;

- ҳифзи ҳуқуқ ва манфиатҳои ҷавонон;

- муҳайё сохтани шароит барои мустақилона ва бо ҳисси масъулият ширкат кардани ҷавонон дар ҳаёти ҷамъиятӣ, **иқтисодӣ ва сиёсии кишвар**; (ҚҶТ аз 27.11.2014, №1161)

- дастгирии моддӣ, молиявӣ ва иҷтимоии **ҷавонон, инчунин ташаббусҳои аҳамияти иҷтимоидоштаи онҳо**. (ҚҶТ аз 28.06.11с., №716)

Сиёсати давлатии ҷавонон ба принципҳои зерин асос меёбад:

- **қонуният**;

- **интиҳоби самтҳои афзалиятноки рушди сиёсати давлатии ҷавонон**;

- баҳисобгирии манфиатҳои гурӯҳҳои гуногуни наврасон ва ҷавонон, аз ҷумла ҷавонони имкониятҳои ҷисмонӣ ва рӯҳиашон маҳдуд; (ҚҶТ аз 28.06.11с.,№716)

- баробарии ҳуқуқҳои қонунии ҷавонон ва гурӯҳҳои дигари аҳоли;
 - имкониятҳои васеи ҷавонон барои интихоби роҳи ҳаёт;
 - ҳуқуқи баробари ҷавонон ба дастгирии давлатӣ;
 - нигоҳдорию ҳифзи саломатии ҷисмонӣ ва рушди маънавии ҷавонон, ташаккули ҳисси ватандӯстӣ ва шаҳрвандии онҳо;
 - муҳайё сохтани шароити мусоид барои истифодаи ҳуқуқҳои иҷтимоию иқтисодӣ, сиёсӣ ва шахсӣ;
 - иштироки бевоситаи ҷавонон дар раванди ташаккули татбиқи сиёсат ва барномаҳои, ки ба онҳо тааллуқ доранд;
- асоснокӣ илмӣ, комплексӣ ва муттасили сиёсати давлатии ҷавонон ва татбиқи он. (ҚҶТ аз 28.06.11с.,№716)

Моддаи 4. Самтҳои асосии татбиқи сиёсати давлатии ҷавонон

Сиёсати давлатии ҷавонон дар Ҷумҳурии Тоҷикистон дар самтҳои зерин ба амал бароварда мешавад: (ҚҶТ аз 28.06.11с.,№716)

- риояи ҳуқуқи ҷавонон ва таъмини он;
- мусоидат ба фаъолияти иқтисодӣ ва соҳибкории ҷавонон, ташаккули фондҳои дастгирии иҷтимоӣ ва соҳибкории ҷавонон; (ҚҶТ аз 27.11.2014, №1161)
- дастгирии давлатии оилаҳои ҷавон;
- дастгирии давлатии ҷавонони соҳибистеъдод; (ҚҶТ аз 28.06.11с.,№716)
- кӯмаки моддию молиявӣ ба ҷавонон ва хизматрасонии иҷтимоии онҳо;
- мусоидат ба ҳалли масъалаи манзил ва бехтар кардани шароити зиндагии ҷавонон;
- тарбияи ҷавонон, аз ҷумла тарбия дар рӯҳияи худшиносии миллӣ, ватандӯстӣ, эҳтиром ба рамзҳои давлатӣ, масъулияти шаҳрвандӣ, таъмини иштироки онҳо дар рушди фарҳанги миллӣ ва забони давлатӣ; (ҚҶТ аз 28.06.11с.,№716)
- кафолати таҳсили роғони ҷавонон дар муассисаҳои таҳсилоти умумии асосӣ ва махсуси давлатӣ;
- кафолати таъминоти шахсони ятиму бепарастор, бо ҷои қор таъмин кардани онҳо;
- дастгирии давлатии таҳсили ҷавонон дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ ва таҳсилоти касбӣ;
- мусоидат ба шуғли мутахассисони ҷавон;
- таъмини кафолати ҳуқуқи ҷавонон ба меҳнат, интихоби касбу қор ва ҳимояи иҷтимоӣ;
- мусоидат ба ҳамкорӣ байналмилалӣ ҷавонон;
- дастгирии фаъолияти иттиҳодияҳои ҷамъиятии ҷавонон;
- таъмини иштироки ҷавонон дар рушди ҷомеа ва ҳалли масъалаҳои иҷтимоӣ, иқтисодӣ сиёсӣ ва фарҳангӣ; (ҚҶТ аз 27.11.2014, №1161)
- ташкили фароғат ва истироҳати ҷавонон; (ҚҶТ аз 27.11.2014, №1161)
- ташаккули фаъолияти волонтерӣ ҷавонон, мусоидат ба фаъолнокии ҷавонон дар бехдошти вазъи иҷтимоӣ ва дасгирӣ давлатии онҳо; (ҚҶТ аз 27.11.2014, №1161)
- пешгирии ҳодисаҳои номатлуби иҷтимоӣ, нашъамандӣ, майзадагӣ, экстремизм ва терроризм дар байни ҷавонон;
- ба ҳаёти ҷомеа фаъолна чалб кардани ҷавононе, ки дар ҳолатҳои душвори зиндагӣ қарор доранд. (ҚҶТ аз 28.06.11с.,№716)

Асоси татбиқи сиёсати давлатии ҷавонро барномаҳои давлатии ҷавонон ташкил медиҳанд, ки аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон бо назардошти самтҳои асосии сиёсати давлатии ҷавонон тасдиқ карда мешаванд. (ҚҶТ аз 28.06.11с.,№716)

Моддаи 5. Асосҳои илмӣ ва таъминоти иттилоотии сиёсати давлатии ҷавонон

Сиёсати давлатии ҷавонон дар асоси комёбиҳои илму техника ва бо назардошти анъанаҳои миллӣ ва умумибашарӣ таҳия ва тасдиқ мегардад. (ҚҶТ аз 28.06.11с.,№716)

Мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатӣ яқоя бо Академияи илмҳои ҷумҳурӣ, дигар муассисаҳои илмию тадқиқотӣ, аз ҷумла соҳавӣ, дар ҳамкорӣ бо иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ ва шӯроҳои ҷавонон тадқиқоти илмиро дар соҳаи сиёсати давлатии ҷавонон ташкил менамоянд ё ба иҷрои чунин тадқиқот мусоидат мекунанд.

Тадқиқоти илмӣ дар соҳаи сиёсати давлатии ҷавонон дар барномаҳои мақсадноки давлатӣ, минтақавӣ ва маҳаллии дахлдор, ки дар асоси натиҷаҳои тадқиқоти марбута таҳия мегарданд, ба нақша гирифта ва амалӣ гардонидани мешаванд.

Дар асоси натиҷаҳои тадқиқоти илмӣ оид ба вазъи фаъолияти рӯзгори ҷавонон дар Ҷумҳурии Тоҷикистон гузориш таҳия гардида, ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод карда мешавад. Мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатӣ, мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ дар доираи салоҳияти худ гузориши мазкурро баррасӣ намуда, қарорҳои дахлдор қабул мекунанд.

Давлат барои таъмини хизматрасонии иттилоотии ҷавонон система ва марказҳои иттилоот, шабакаи васеи муассисаҳои фарҳангию маърифатӣ, аз **ҷумла технологияҳои муосири иттилоотӣ**, воситаҳои ахбори умум ва нашриявӣ ташкил карда, фаъолияти онҳоро ба татбиқи сиёсати давлатии ҷавонон равона мекунанд.

Дастгирии давлатии ташкилоту муассисаҳои мазкур, ки хизматрасонии иттилоотии ҷавононро таъмин мекунанд, дар асоси озмун ва мутобиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон сурат мегирад.

Мақомоти ваколатдори давлатии кор бо ҷавонон, мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шахрак ва деҳот вазифадоранд ҷавонон ва иттиҳодияҳои ҷамъиятии онҳоро аз тадбирҳои, ки дар соҳаи сиёсати давлатии ҷавонон амалӣ гардонда мешаванд, огоҳ намоянд. **(ҚҶТ аз 28.06.11с.,№716)**

Моддаи 6. Вазифаҳои қонунгузори дар бораи ҷавонон ва сиёсати давлатии ҷавонон

Вазифаҳои қонунгузори дар бораи ҷавонон ва сиёсати давлатии ҷавонон аз инҳо иборатанд:

-ташаққули асосҳои ҳуқуқии кафолати ҳуқуқҳои конституционии ҷавонон, татбиқи амалии сиёсати давлатии ҷавонон;

-муҳайё сохтани шароити мусоид барои тарбия, ташаққул ва камолоти ҷавонон, фаъолияти пурсамари иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ ва шӯроҳои ҷавонон, ҷамоаҳои фаъолияти онҳо бо дигар сохторҳои ҳаёти ҷамъиятӣ;

-муқаррар намудани салоҳият, ҳуқуқ, вазифа ва масъулияти мақомоти ҳокимияти давлатӣ, ташкилоту муассисаҳо, иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ ва шӯроҳои ҷавонон, шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ дар соҳаи тарбия, ташаққул ва камолоти ҷавонон, истифодаи иқтисодии онҳо ба манфиати ҷамъият.

Шартномаҳои байналмилалӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи сиёсати давлатии ҷавонон, ҳамчун қисми таркибии қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи ҷавонон ва сиёсати давлатии ҷавонон, мутобиқи тартиби дохилидавлатӣ, ки қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар кардааст, эътибор пайдо мекунанд.

БОБИ 2

АСОСҲОИ ТАШКИЛИИ ТАТБИҚИ СИЁСАТИ ДАВЛАТИИ ҶАВОНОН

Моддаи 7. Мақомоти идоракунии дар соҳаи татбиқи сиёсати давлатии ҷавонон

Роҳбарии давлатӣ дар соҳаи татбиқи сиёсати давлатии ҷавонон мутобиқи Конститутсияи (Сарқонуни) Ҷумҳурии Тоҷикистон, Қонуни мазкур ва дигар санадҳои меъриии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ гардонда мешавад.

Мақомоти идоракунии дар соҳаи татбиқи сиёсати давлатии ҷавонон аз инҳо иборатанд:

-Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон;

- **мақомоти ваколатдори давлатии кор бо ҷавонон; (ҚҶТ аз 28.06.11с.,№716)**

-вазорату идораҳои дигар, ки ба тарбия, ташаққул ва камолоти ҷавонон машғул мебошанд;

- **мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ; (ҚҶТ аз 28.06.11с.,№716)**

-мақомоти маҳаллии кор бо ҷавонон;

-иттиҳодияҳои ҷамъиятии ҷавонон ва ташкилоту муассисаҳои дигар, ки ба татбиқи сиёсати давлатии ҷавонон мусоидат мекунанд.

Моддаи 8. Салоҳияти Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи татбиқи сиёсати давлатии ҷавонон

Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон:

-роҳбарии самараноки татбиқи сиёсати давлатии ҷавонон, иҷрои қонунҳо, қарорҳо ва фармону амрҳои Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистонро, ки ба соҳаи мазкур мансуб мебошанд, таъмин мекунанд;

-барномаҳои давлатӣ ва байналмилалӣ ҷавононро таҳия, баррасӣ ва тасдиқ намуда, татбиқи ин барномаҳоро аз ҷиҳати илмӣ, моддию техникӣ ва молиявӣ таъмин менамояд;

-самтҳои афзалиятноки сиёсати давлатии ҷавононро муайян мекунанд;

-заминаи меъерии ҳуқуқиро дар соҳаи сиёсати давлатии ҷавонон ва ҷамоҳангсозии ҳамкории байналмилалӣ ташаккул медиҳад;

-низомномаи **мақомоти ваколатдори давлатии кор бо ҷавононро** тасдиқ мекунад; (**ҚҶТ аз 28.06.11с.,№716**)

-меъёр ва стандартҳои камолоти ҷавонон, кафолати ҳуқуқии онҳоро муайян мекунад;

-меъёр ва тартиби дастгирии давлатии гурӯҳҳои **ҷавонон** ва иттиҳодияҳои ҷамъиятии ҷавононро муайян менамояд; (**ҚҶТ аз 28.06.11с.,№716**)

-системаи ягонаи маълумоти оморӣ, таъмини иттилоотии соҳаи сиёсати давлатии ҷавононро ташкил медиҳад;

-дигар фаъолиятро, ки қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ намудааст, амалӣ менамояд.

Моддаи 9. Салоҳияти мақомоти ваколатдори давлатии кор бо ҷавонон

Мақомоти ваколатдори давлатии кор бо ҷавонон: (**ҚҶТ аз 28.06.11с.,№716**)

-сиёсати давлатии ҷавононро ба амал мебарорад;

-фаъолияти вазорату идораҳо, ташкилоту муассисаҳо, иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ ва шӯроҳои ҷавонон, шахрвандон, дигар шахсони воқеӣ ва ҳуқуқиро дар соҳаи татбиқи сиёсати давлатии ҷавонон ҷамоҳанг мегардонад;

-дар бораи ҳамкорӣ дар соҳаи сиёсати давлатии ҷавонон мутобиқи тартиби муқарраршуда шартнома ва дигар санадҳоро ба имзо мерасонад;

-феҳристи иттиҳодияҳои ҷамъиятии ҷавононро таҳия намуда, дастгирии давлатии иттиҳодияҳои мазкурро амалӣ мегардонад;

-лоиҳаи барномаи давлатии ҷавононро таҳия намуда, барои тасдиқ ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод менамояд;

-низомномаи мақомоти давлатии кор бо ҷавононро таҳия намуда, барои тасдиқ ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод мекунад;

-меъёрҳои таъмини ҳуқуқи ҷавононро дар соҳаи таълиму тарбия, илм, фарҳанг, варзиш, тандурустӣ, ҳифзи иҷтимоӣ таҳия карда, барои тасдиқ ба мақомоти болоӣ пешниҳод менамояд;

-барои ҷавонони соҳибистеъдод ва духтароне, ки аз ҳисоби квотаи президентӣ дар муассисаҳои давлатии таҳсилоти олии касбӣ таҳсил мекунанд, стипендияи махсус муқаррар намуда, ба онҳо кӯмаки молиявӣ мерасонад;

-ба фаъолияти биржаи меҳнатии ҷавонон оиди бастанӣ шартнома бо ташкилотҳои хориҷӣ мусоидат намуда, ба муҳожирони меҳнатӣ хизмати ҳуқуқӣ мерасонад ва онҳоро аз маводи меъерии ҳуқуқӣ, иттилоотӣ ва методӣ таъмин менамояд;

-якҷоя бо маркази ҷумҳуриявии интиҳоби касб, мақомоти давлатии меҳнат ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли ва дигар мақомоти марбутаи ҷумҳуриявии шуғли ҷавонон ба таъсиси ҷойҳои иловагии кор, **инчунин барои фаъолият дар хориҷи кишвар, касбу ҳунаромӯзӣ ва забномӯзӣ** мусоидат мекунад; (**ҚҶТ аз 28.06.11с.,№716**)

-оид ба дастгирии давлатии оилаҳои ҷавон тadbирҳои зарурӣ меандешад;

-истироҳати тобистонаи наврасону ҷавононро ташкил мекунад;

-феҳристи захираи кадрҳои ҷавонро бо мақсади пешбарии онҳо ба мансабҳои сохтори хизмати давлатӣ ва роҳбарии ташкилоту муассисаҳои давлатӣ таҳия карда, ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод менамояд;

-бозомӯзӣ ва такмили ихтисоси хизматчиёни давлатиеро, ки сиёсати давлатии ҷавононро амалӣ мегардонанд, ташкил ва таъмин менамояд;

- **фаъолияти вазорату идораҳо, корхонаҳо, муассисаҳо, дигар ташкилотҳо, иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ, шахсони воқеӣ ва ҳуқуқиро дар амалӣ намудани фаъолияти волонтерии ҷавонон ҷамоҳанг месозад;** (**ҚҶТ аз 27.11.2014, №1161**)

- **оид ба дастгирии давлатии олимони ва ихтироъкорони ҷавон тadbирҳои зарурӣ меандешад;** (**ҚҶТ аз 28.06.11с.,№716**)

-дигар фаъолиятро, ки қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ намудааст, амалӣ менамояд.

Моддаи 10. Салоҳияти вазорату идораҳои дигар дар соҳаи татбиқи сиёсати давлатии ҷавонон

Вазорату идораҳои дигари Ҷумҳурии Тоҷикистон:

-дар доираи салоҳияти худ татбиқи сиёсати давлатии ҷавононро дар соҳаҳои марбута таъмин менамоянд;

-барномаҳои соҳавии мусоидат ба татбиқи сиёсати давлатии ҷавононро таҳия, баррасӣ ва тасдиқ карда, иҷрои онҳоро назорат ва таъмин менамоянд;

-бозомӯзӣ, такмили ихтисос ва таҳсилоти иловагии ҷавонро дар ташкилоту муассисаҳои таҳсилоти сохтори худ, аз ҷумла дар **муассисаҳои касбомӯзӣ ва таҳсилоти иловагӣ**, ташкил ва таъмин менамоянд; (**ҚҶТ аз 28.06.11с., №716**)

-фаъолияти иттиҳодияҳои ҷамъиятии ҷавонон, хадамоти иҷтимоии ҷавонро дар сохторҳои худ таъмин ва назорат карда, онҳоро аз ҷиҳати моддию молиявӣ ва методӣ дастгирӣ менамоянд.

Моддаи 11. Салоҳияти мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ дар соҳаи татбиқи сиёсати давлатии ҷавонон

Мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ: (ҚҶТ аз 28.06.11с., №716)

-сиёсати давлатии ҷавонро дар маҳалҳо татбиқ менамоянд, барномаҳои минтақавӣ ва маҳаллии ҷавонро бо назардошти хусусиятҳои иҷтимоӣ, фарҳангӣ, маҳаллӣ, демографӣ ва ғайра таҳия намуда, амалӣ мегардонанд;

-мақомоти марбути давлатии кор бо ҷавонро ташкил ва роҳбарӣ менамоянд;

-меъёрҳои маҳаллии маблағгузориҳои барномаҳои минтақавӣ ва маҳаллии ҷавонон ва фондҳои мусоидат ба татбиқи сиёсати давлатии ҷавонро таҳия ва тасдиқ менамоянд;

-хадамоти иҷтимоии ҷавонро таъсис дода, фаъолияти онҳоро назорат мекунад;

-маблағгузориҳои сохтмони маҳаллӣ ва таъмини моддию техникаӣ ва молиявии объектҳои ба мақомоти маҳаллии давлатии кор бо ҷавонон мансубро таъмин мекунад;

-имтиёзҳои иловагиро бо мақсади дастгирии фаъолият ва инкишофи иҷтимоии ҷавонон муқаррар мекунад;

-ба мақомоти худидоракунии шахрак ва деҳот ҷиҳати татбиқи барномаҳои минтақавӣ ва маҳаллии ҷавонон кӯмаки молиявӣ, ташкилӣ, методӣ мерасонанд; (**ҚҶТ аз 28.06.11с., №716**)

-ба фаъолияти иттиҳодияҳои ҷамъиятии ҷавонон ва шӯроҳои ҷавонон мусоидат мекунад;

-бозомӯзӣ ва такмили ихтисоси хизматчиёни давлатиро, ки сиёсати давлатии ҷавонро дар маҳал амалӣ менамоянд, дар робита бо **мақомоти ваколатдори давлатии кор бо ҷавонон** ташкил ва маблағгузорӣ менамоянд; (**ҚҶТ аз 28.06.11с., №716**)

-дигар фаъолиятро, ки қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ намудааст, амалӣ менамоянд.

Моддаи 12. Салоҳияти мақомоти маҳаллии кор бо ҷавонон

Мақомоти маҳаллии кор бо ҷавонон:

-дар доираи салоҳият ва вазифаҳои худ сиёсати давлатии ҷавонро татбиқ мекунад;

-дар доираи имкониятҳои худ оилаҳои бепарастормондаи иштирокчиёни Ҷанги Бузурги Ватанӣ, маъюбон, кӯдакони یتиму бепарасторро сарпарастӣ менамоянд;

-ба таъсиси марказҳои, ки **тавонбахшии** тиббӣю иҷтимоии ҷавонони нашъамандро таъмин менамоянд, мусоидат мекунад. (**ҚҶТ аз 28.06.11г., №716**)

- **оид ба масъалаҳои таҳсил, фаъолияти меҳнатӣ, муҳоҷирати меҳнати, шуғл ва тарбияи ватандӯстии ҷавонон, демографӣ ва танзими оила, танзими анъана ва ҷашну маросимҳо, мавқеи зан дар ҷомеа, мубориза бар зидди нашъамандӣ, майзадаги, экстремизм ва терроризм воҳурию мулоқотҳо, конфронсҳои илмию амали, семинарҳои методӣ ва дигар ҷорабинҳои омузишию маърифатӣ мегузаронанд. (ҚҶТ аз 28.06.11г., №716)**

Мақомоти маҳаллии кор бо ҷавонон якҷоя бо мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти маҳаллии идораи маориф, мақомоти маҳаллии идораи меҳнат ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли:

-супориши давлатии таълимро дар асоси озмун оид ба тайёр кардани коргарон ва мутахассисони ҷавон дар муассисаҳои касбомӯзӣ, литсей ва коллеҷҳои касбомӯзии маҳаллӣ иҷро мекунад;

-оид ба масъалаҳои таҳсил, фаъолияти меҳнатӣ, шуғл ва тарбияи ватанпарастии ҷавонон, демографӣ ва танзими оила, мавқеи зан дар ҷомеа, мубориза зидди нашъамандӣ ва зарари он воҳурию мулоқот, конфронсҳои илмию амалӣ, семинарҳои методӣ мегузаронанд.

Моддаи 13. Салоҳияти ташкилотҳои ғайридавлатӣ дар соҳаи татбиқи сиёсати давлатии ҷавонон

Ташкилотҳои ғайридавлатӣ мутобиқи ҳуҷҷатҳои таъсисоти онҳо дар раванди татбиқи сиёсати давлатии ҷавонон иштирок менамоянд.

Ташкилотҳои ғайридавлатӣ:

-дар озмунҳо оид ба ҷойгирониҳои фармоишҳои давлатӣ ва фармоишҳои **мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ** оид ба таҳвили мол (кор, хизматрасонӣ) барои эҳтиёҷоти давлатӣ ва ҷавонон иштирок мекунад; (**ҚҶТ аз 28.06.11с., №716**)

-дар татбиқи тадбирҳои пешбинишудаи барномаҳои давлатии минтақавӣ ва маҳаллии ҷавонон ҳисса мегузоранд;

-дигар фаъолиятро оид ба дастгирии сиёсати давлатии ҷавонон мутобиқи ҳуҷҷатҳои оинномавии худ амалӣ мегардонанд.

Ташкилотҳои ғайридавлатӣ дар татбиқи сиёсати давлатии ҷавонон дар асоси шартнома мутобиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон иштирок мекунад.

БОБИ 3

АСОСҲОИ ҲУҚУҚИИ ТАТБИҚИ СИЁСАТИ ДАВЛАТИИ ҶАВОНОН

Моддаи 14. Ҳуқуқи ҷавонон дар соҳаи татбиқи сиёсати давлатии ҷавонон

Ҷавонон дар соҳаи татбиқи сиёсати давлатии ҷавонон ба ҳуқуқҳои зерин соҳиб мебошанд:

- **ништироки фаъл дар татбиқи сиёсати давлатии ҷавонон; (ҚҶТ аз 27.11.2014, №1161)**

-ба гирифтани кӯмаки самараноку ҳатмӣ бо тартибу шартҳои муқаррарнамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон;

-муносибати бозғирому инсонпарварона аз тарафи субъектҳои дастгирии давлатии ҷавонон;

-қабул кардан ё накардани ин ё он намуди кӯмаку имтиёз;

-истифодаи озоди иттилоот оид ба намуд ва шаклҳои кӯмак, тартиб ва шартҳои хизматрасонии иҷтимоӣ;

-соҳибкории озод;

-дастрас будани захираҳои моддӣ, молиявӣ, меҳнатӣ, иттилоотӣ, табиӣ ва истифодаи онҳо;

-имконияти баробари хариди амволи давлатӣ ва ғайридавлатӣ, ба моликият гирифтани амволи давлатӣ хангоми хусусигардонии он.

Мустақим ва ғайримустақим маҳдуд сохтани ҳуқуқҳои **ҷавонон** аз рӯи синну сол, чинс ва дигар нишонаҳо дар асоси муқаррароти қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ мегардад. **(ҚҶТ аз 28.06.11с.,№716)**

Давлат шахсонро, ки ба синни 18-солагӣ нарасидаанд, тахти ҳимоя қарор дода, тартиби махсуси амалӣ гардонидани ҳуқуқи онҳоро муқаррар мекунад.

Моддаи 15. Татбиқи ҳуқуқи ҷавонон ба моликият ва фаъолияти соҳибкорӣ

Давлат ҳуқуқи ҷавононро ба моликият ва фаъолияти соҳибкорӣ қафолат медиҳад.

Мақомоти ваколатдори давлатии қор бо ҷавонон, мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, дигар мақомоти идораи давлатӣ: **(ҚҶТ аз 28.06.11с.,№716)**

-фаъолияти иқтисодӣ ва соҳибкории ҷавононро дар доираи татбиқи барномаҳои давлатӣ, минтақавӣ ва маҳаллии ҷавонон дар асоси озмун аз ҷиҳати моддию техникӣ ва молиявӣ дастгирӣ менамоянд;

-ҷойгиронии фармоиши давлатиро дар асоси озмун оид ба тахвили мол, иҷрои қор, хизматрасонӣ барои эҳтиёҷоти давлатӣ ва ҷавонон дар соҳаи татбиқи сиёсати давлатии ҷавонон таъмин мекунад;

-ба ташкилотҳои тиҷоратӣ, ки 75 фоизи ҳайати онҳоро ҷавонон ташкил медиҳанд ва ба истехсоли мол (қор, хизматрасонӣ) барои эҳтиёҷоти давлатӣ ва ҷавонон машғул мебошанд, субвенсия (мусоидати молиявӣ) медиҳанд. Маблағи ҷунин мусоидат аз 50 фоизи хароҷоти воқеии ташкилотҳои мазкур оид ба истехсоли мол (қор, хизматрасонӣ) барои эҳтиёҷоти давлатӣ ва ҷавонон зиёд буда наметавонад;

-ташкилотҳои мазкурро инчунин тавассути иҷораи имтиёзноки биноҳо ва таҷҳизот, пешниҳоди роӣғони иттилооти тиҷоратӣ, паст кардани нархи ҷойгиронии реклама, андозҳои имтиёзнук мутобиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дастгирӣ менамоянд.

Моддаи 16. Татбиқи ҳуқуқи ҷавонон ба меҳнат

Ҷавонон ба меҳнат, интиҳоби касбу қор ва ҳифзи меҳнат ҳақ доранд. Мақомоти ҳокимияти давлатӣ, мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, **худидорақунни шаҳрак ва деҳот** маҳаллӣ мутобиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ва барномаҳои давлатӣ, минтақавӣ ва маҳаллии ҷавонон: **(ҚҶТ аз 28.06.11с.,№716)**

-маблағгузории қорабиниҳоро, ки ба мақсади ташкили қои қор барои ҷавонон андешида мешаванд, таъмин менамоянд;

-ба фаъолияти ташкилоту муассисаҳо, сарфи назар аз шакли ташкилию ҳуқуқӣ ва моликият, оид ба таъмини шуғл, тамоюли касбӣ ва тайёрии касбии шаҳрвандони ҷавон мусоидат мекунад;

-илова ба тадбирҳое, ки мақомоти идораи меҳнат ва шуғли аҳоли, маориф ва тандурустӣ дар соҳаи татбиқи сиёсати давлатии ҷавонон амалӣ менамоянд, имкон доранд ташкилотҳои махсусро, ки ба шуғл, тамоюли касбӣ, тайёрии касбӣ, бозомӯзии қормандони ҷавон, ташкили қори мавсимии онҳо мусоидат мекунад, таъсис диҳанд ва ташкилотҳои мазкурро бо бино, таҷҳизот ва маблағ таъмин намоянд;

- **омузиши касбу ҳунар, асосҳои қонунгузорӣ оид ба меҳнат ва таълими забонҳои қоричиро ташкил менамоянд; (ҚҶТ аз 28.06.11с.,№716)**

-қорфармоёнро, ки ба хизмати иҷтимоӣ, шуғли ҷавонон дар соҳаҳои мухталифи иқтисодӣ, илму техника, маориф, фарҳанг, тандурустӣ мусоидат мекунад, ҳавасманд мегардонанд.

Қорфармоён вазиқдоранд, ки хатмуқандағони муассисаҳои таҳсилоти умумӣ ва касбӣ, шаҳсонро, ки ба синни 18-солагӣ нарасидаанд ва ба ҳифзи иҷтимоӣ мӯҳтоҷанд, дар раванди дарёфти қои қор танқисӣ мекашанд (наврасони ятиму бепарастор, маъюбон, шаҳрвандони ҷавон, аз ҷумла собиқ аскарони Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон, собиқадорони амалиёти қорбӣ), бо роҳхати мақомоти давлатии идораи меҳнат ва шуғли аҳоли фиристода мешаванд, бо қор таъмин намоянд. Ҳиссаи (қвотаи) марбута қар сол ба талаботи бо қор таъминқунӣ мувофиқ қарда, ба маълумоти қорфармоён на дертар аз анқои соли тақсил расонида мешавад.

Татбиқи иҷрои қоидаҳои ҳиссаи (қвотаи) бо қор таъминқунии маъюбонро, нисбати маъюбони ҷавон, мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатӣ, мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ мутобиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи шуғли аҳоли ва ҳифзи иҷтимоии маъюбон анқом медиҳанд.

Нисбати шаҳрвандони ҷавон, ки муассисаи таҳсилоти умумиро хатм қарда, синну солашон ба 16

расидааст ва бори аввал ба кор мераванд, инчунин нисбати ноболиғоне, ки синну солашон ба 14 расида, берун аз вақти таҳсил дар мактаб кор мекунад, тадбирҳои афзалиятноки давлатии таъмини ҷавонон бо ҷои кор татбиқ мегарданд.

Ташкилоту муассисаҳо, сарфи назар аз шакли ташкилию ҳуқуқӣ ва моликият, мутобиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи меҳнат барои бо кор таъмин намудани шаҳрвандони ҷавон ҳиссаи (квотаи) ҷойҳои корӣ муайян мекунад. Муносибатҳои меҳнатӣ бо шартномаи меҳнатие, ки байни шаҳрвандони ҷавон ва ташкилотҳо (корфармоён) баста мешавад, муайян карда мешаванд.

Моддаи 17. Татбиқи ҳуқуқи ҷавонон ба истироҳат ва ҳифзи саломатӣ

Ташкили истироҳат ва ҳифзи саломатии ҷавонон яке аз самтҳои афзалиятноки сиёсати давлатии ҷавонон ба шумор меравад.

Мақомоти ваколатдори давлатии кор бо ҷавонон, мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, **худидоракунии шаҳрак ва деҳот** маҳаллӣ: (ҚҶТ аз 28.06.11с., №716)

-якҷоя бо ташкилотҳои ҷамъиятӣ, ғайритиҷоратӣ хангоми аз эътидол гузаштани меъёрҳои ҳадди ниҳонии паҳншавии касалиҳои махсусан хатарнок, аз ҷумла бемориҳои узвҳои таносул, **вируси норасоии масунияти одам, бемории пайдошудаи норасоии масуният ва бемориҳои ба воситаи алоқаи чинсӣ гузаранда**, нашъамандӣ, майзадагӣ, дигар касалиҳо, ки ба афзоиши маъҷубӣ ва фавти ҷавонон сабаб мешаванд, оиди пешгирии паҳншавии чунин касалиҳо тадбирҳои таъхирнопазир меандешанд. Татбиқи тадбирҳои мазкур аз манбаъҳои мухталиф тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон маблағгузорӣ карда мешавад; (ҚҶТ аз 28.06.11с., №716)

-якҷоя бо мақомоти ваколатдори давлатӣ ва маҳаллии идораи тарбияи ҷисмонӣ ва варзиш, иттиҳодияҳои ҳарбию ватандӯстии ҷавонон, дигар иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ тарғибу ташвиқи тарбияи ҷисмонӣ, тарзи ҳаёти солим, ватандӯстиро ба роҳ монда, ташкилотҳои ҷавононро дар соҳаи ҷалб кардани онҳо ба тарбияи ҷисмонӣ, варзиш, намудҳои ғайриолимпии варзиш, аз ҷумла техникӣ, ки дар доираи тайёрии **ҷавонон** ба хизмат дар Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ гардонида мешаванд, гузаронидани мусобикаҳои варзишӣ ва дигар чорабиниҳо дастгирӣ менамоянд. Тартиби истифодаи ройгон ва имтиёзноки иншооти тарбияи ҷисмонӣ ва варзиш, ҷуброни фарқи нархи хизматрасонӣ ва чиптаро мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ муайян менамоянд; (ҚҶТ аз 28.06.11с., №716)

-бо ташкилоту муассисаҳои истироҳатию солимгардонӣ, ки дар ноҳияҳои дорои шароити мусоиди обу ҳаво ва экологӣ фаъолият мекунад, инчунин бо воситаҳои ахбори умум дар асоси барномаҳои давлатӣ, минтақавӣ, маҳаллии ҷавонон дар бораи тарғибу ташвиқи тарзи ҳаёти солим, ҳифзи саломатии онҳо шартномаҳои дарозмӯҳлат мебанданд;

-ташкилотҳои ҷавонон ва иттиҳодияҳои ҷамъиятии онҳоро мутобиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии амалкунанда дар соҳаи иҷрои ташкили истироҳат, лагерҳои тобистонӣ ва инкишофи туризми ҷавонон дастгирӣ менамоянд;

-ба ташкилотҳои тиҷоратӣ ва ғайритиҷоратӣ, ки барномаҳои пешниҳоднамудаи онҳо оид ба ташкили истироҳат ва солимгардонии ҷавонон аз озмун гузаштаанд, маблағи заруриро дар асоси шарту шароити ҷобачогузории фармоиши давлатӣ ва маҳаллӣ оид ба таҳвили мол (кор, хизматрасонӣ) барои эҳтиёҷоти давлатӣ ва ҷавонон ҷудо менамоянд.

Давлат рушди туризми ҷавонон, ташкилу баргузории сафарҳои байналмилалии ҷавонон, инкишофи муносибатҳои дӯстонаву кории миёни мамлакатҳо, мубодилаи таҷрибаро дар соҳаи сиёсати ҷавонон, илм, маориф, фарҳанг, туризм ва варзиш ҳамаҷониба дастгирӣ мекунад.

Хизматрасонии тиббӣ барои кӯдакону наврасон дар ҳамаи намудҳои муассисаҳои таълимӣ, аз ҷумла дар муассисаҳои таҳсилоти махсус ройгон аст.

Моддаи 18. Татбиқи ҳуқуқи ҷавонон ба таҳсил

Ҳуқуқи ҷавонон ба таҳсил бо Қонуни мазкур, қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи маориф ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар карда мешавад.

Давлат барои таъмини ҳуқуқи имкониятҳои баробари ҷавонон ба таҳсил шаҳрвандони ҷавон, хусусан аз оилаҳои камбизоат ва серфарзанд, духтарони деҳот, ҷавонони соҳибистеъдодро бо тартиби афзалиятнок дастгирӣ менамояд.

Муносибати байни шаҳрвандони ҷавон ва муассисаҳои таълимӣ ба баробарҳуқуқии ҳамаи омилҳои раванди таълиму тарбия асос меёбад.

Ҳуқуқ ва вазифаҳои **наврасону ҷавонон** дар муносибат бо мақомоти муассисаҳои таълиму тарбия дар асоси санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, санадҳои мақомоти худидоракунии муассисаҳои таълиму тарбия, шартномаҳои байни хонандагон ва маъмурияти муассисаҳои таълиму тарбия муқаррар карда мешаванд.

Маъмурият ва кормандони муассисаҳои таълиму тарбия ҳақ надоранд **наврасону ҷавононро** ба иҷрои корҳои ба таълиму тарбия вобаста набуда, ба даст кашидан аз истифодаи ҳуқуқи худ маҷбур намоянд, кадрҳои эътибори ҷавононро паст зананд.

Дар сурати аз ҷониби маъмурият ё кормандони муассисаҳои марбута ба вуқӯъ пайвастанӣ чунин амали ғайриқонунӣ **наврасону ҷавонон**, ки ҳуқуқи онҳо поймол шудааст ё намояндагони қонунии онҳо, ҳақдоранд бо тартиби судӣ пардохти зарари расонидашударо талаб намоянд. (ҚҶТ аз 28.06.11с., №716)

Шаҳрвандони ҷавон, ки дар муассисаҳои таҳсилоти ибтидоии касбӣ, миёнаи касбӣ, олии касбӣ, **олии касбии баъд аз муассисаи олии таълими** дар асоси шартнома пулакӣ таълим мегиранд, имкондоранд

барои давом додани таҳсил қарзи бонкӣ гиранд. Шаҳрвандони ҷавон аз оилаҳои камбизоат ва серфарзанд, собиқ аскарони Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон, собикадорони амалиёти ҳарбӣ, инчунин шахсони соҳибистеъдод метавонанд қарзи марбутаро дар асоси шарту шароити имтиёзнок тибқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дарёфт кунанд. (ҚҶТ аз 28.06.11с.,№716)

Хароҷоти бонкҳои тижоратӣ оиди пешниҳоди қарзи имтиёзнок барои соҳиби таҳсилот шудани шаҳрвандони ҷавон аз ҳисоби бучети дахлдор пардохта мешавад, агар чунин хароҷотро барномаҳои давлатӣ, минтақавӣ ва маҳаллии ҷавонон, барномаҳои дахлдори мусоидат бо шугли аҳоли пешбини намуда бошанд.

Моддаи 19. Дастгирии давлатии оилаҳои ҷавон

Бо мақсади дастгирии давлатии оилаҳои ҷавон бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон тадбирҳои зерин андешида мешаванд:

-кӯмаки моддӣ, хизмати таълимӣ, тиббӣ, ҳуқуқӣ, психологию омӯзишӣ ба оилаҳои ҷавон чиҳати ҳалли фасли масъалаҳои иҷтимоию иқтисодӣ ва маишии онҳо;

-кӯмаки молиявӣ (субсидияи) таъхирнопазир ба оилаҳои ҷавон дар доираи барномаҳои давлатӣ, минтақавӣ ва маҳаллии ҷавонон;

-бехтар қардани шароити хонаву ҷойи оилаҳои ҷавони камбизоат аз ҳисоби фонди манзили истифодаи иҷтимоӣ;

-таъмини хизматрасонии ройғони иттилоотӣ ва машваратии оилаҳои ҷавон дар муассисаҳои марбутаи давлатӣ ва маҳаллӣ аз ҳисоби бучетҳои ҷумҳуриявӣ маҳаллӣ;

-ҷудо қардани қитъаҳои замин барои сохтани хонаҳои шахсӣ, пардохти ҳаққи саҳм дар кооперативҳои манзилию сохтмонӣ бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон;

- татбиқи чораҳо барои омода намудани ҷавонон ба ҳаёти мустақилонаи онлаві, мусоидат ба омӯзиши асосҳои танзими оила;

- мусоидат ба рушди низоми муассисаҳои томактаби. (ҚҶТ аз 28.06.11с.,№716)

Оилаҳои ҷавон имкон доранд тибқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон аз қарзи дарозмӯҳлат барои сохтмони манзил, харидани хонаҳои истиқоматӣ, асбобҳои рӯзгори истифодашон дарозмӯҳлат ва ташкили хочагӣ истифода баранд.

Бо мақсади ҳавасмандгардонии ҷавонон барои ташкили оила, устувор гардонидани он, таваллуд ва тарбияи кӯдакон кӯмаки моддӣ молиявӣ, дигар навъҳои ёрӣ тибқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар карда мешаванд.

Ҷаъолияти ҷавононе, ки бо мақсади сохтмони комплексҳои ҷавонон муттаҳид мешаванд, мутобиқи меъёр ва тартиби муқаррарнамудаи қисми дуюми моддаи 15 Қонуни мазкур дастгирӣ карда мешавад. (ҚҶТ аз 28.06.11с.,№716)

Мақомоти марбутаи давлатии идорақунӣ, мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ барои комплексҳои манзилии ҷавонон, хангоми аз тарафи давлат дастгирӣ ёфтани барномаи онҳо дар асоси шартнома аз чиҳати молиявӣ кӯмак мекунанд.

Давлат раванди демографиро танзим карда, ташаббуси оилаҳои ҷавонро чиҳати банақшагирии оила дастгирӣ менамояд.

Моддаи 19¹. Дастгирии давлатии ҷавонони соҳибистеъдод

Дастгирӣ давлатии ҷавонони соҳибистеъдод қисми таркибии сиёсати давлатии ҷавонон дар Ҷумҳурии Тоҷикистон буда, бо роҳҳои зерин амалӣ карда мешавад:

- муқаррар намудани стипендия, муқофот, пешниҳоди грантҳои давлатии таҳсилоти тибқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон;

- ташкили фондҳои махсус;

- бунёд ва рушди марказҳои оид ба муайяне ва тайёр намудани ҷавонони соҳибистеъдод;

- ташкил ва гузаронидани чорабиниҳо бо мақсади муайян ва паҳн камудани дастовардҳои илмӣ ва эҷодии ҷавонон;

- таъмини дастрасии ҷавонони соҳибистеъдод ба барномаҳои таҳсилотӣ, тақмили ихтисос ва қоромӯзӣ дар дохил ва хориҷи кишвар дар асоси озмун;

- муҳайё намудани шароит ба олимони ҷавон, қормандони ҷавони соҳаҳои маориф ва фарҳанг баҳри амалӣ намудани ҷаъолияти илмӣ эҷодӣ, мусоидат ба амалӣ гаштани дастовардҳои олимони ҷавон;

-ҳавасмандгардонии маънавии шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ, ки ҷавонони соҳибистеъдодро дастгирӣ менамоянд. (ҚҶТ аз 28.06.11с.,№716)

БОБИ 4

АСОСҲОИ ИҚТИСОДИЮ ИҶТИМОИИ ТАТБИҚИ СИЁСАТИ ДАВЛАТИИ ҶАВОНОН

Моддаи 20. Маблағгузори татбиқи сиёсати давлатии ҷавонон

Дар бучети ҷумҳуриявӣ ва бучетҳои маҳаллӣ ҳар сол барои тадбирҳои зерини татбиқи сиёсати давлатии ҷавонон маблағ ҷудо карда мешавад:

-татбиқи барномаҳои давлатӣ, минтақавӣ ва маҳаллии ҷавонон;

-амалӣ намудани робитаҳои байналмилалӣ ҷавонон мутобиқи шартномаҳои байналмилалӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон;

-ташаккули фондҳои ҷумҳуриявӣ ва маҳаллии мусоидат ба татбиқи сиёсати давлатии ҷавонон;
-харочоти сохтмон ва таъмири объектҳои, ки ба **мақомоти ваколатдори давлатии кор бо ҷавонон** мансуб мебошанд. (ҚЧТ аз 28.06.11с., №716)

Барои тадбирҳои оид ба татбиқи сиёсати давлатии ҷавонон имкон дорад аз манбаъҳои ғайрибучетӣ ва дигар маблағҳои, ки мутобиқи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷалб шудаанд, маблағи ҷудо карда шавад.

Моддаи 21. Асосҳои дастгирии иқтисодию иҷтимоии давлатии ҷавонон

Дастгирии иқтисодию иҷтимоии ҷавонон маҷмӯи тадбирҳои оид ба таъминоти моддӣ, молиявӣ ва пешниҳоди хизмату имтиёз, ки он аз ҳисоби манбаъҳои бучетӣ ва ғайрибучетӣ бо мақсади худинкишофӣ ва худтаъминкунии ҷавонон, татбиқи сиёсати давлатии ҷавонон маблағгузорӣ мешавад.

Дастгирии иқтисодию иҷтимоии ҷавонон метавонад давлатӣ ва ғайридавлатӣ бошад.

Барои дастгирии иқтисодию иҷтимоии ҷавонон инҳо асос шуда метавонанд:

-надоштани даромад, ки ҳадди ақали рӯзгузарониро таъмин мекунад;

- **ба соҳибкорӣ машғул будани ҷавонон; (ҚЧТ аз 27.11.2014, №1161)**

- ғайриимкон будани пардохти таҳсил.

Моддаи 22. Дастгирии иҷтимоии ҷавонон

Дастгирии иҷтимоии ҷавонон бо роҳҳои зерин амалӣ мегардад:

-маслиҳат доир ба масъалаҳои ҳуқуқӣ, психологӣ, **омӯзишӣ**, тарбияи эстетикӣ, оилавӣ ва мавзӯҳои таносулӣ;

-ёри психологӣ, тиббӣ, наркологӣ ва дигар шаклҳои ёри ба ҷавонон ва падару модарони онҳо **ва ё шахсони онҳоро ивазкунанда; (ҚЧТ аз 28.06.11с., №716)**

-ичрои тадбирҳои **тавонбахшии** нисбати маъёубон, собиқ аскарони Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон, собиқадорони амалиёти ҳарбӣ, шахсоне, ки аз муассисаҳои таҳсилоти махсус баргаштаанд ё шахсоне, ки аз нашъамандӣ, майзадагӣ, токсикологӣ табобат ёфтаанд, инчунин шахсоне, ки гирифтори **вируси норасоии масунияти одам, бемории пайдошудаи норасоии масуният ва бемориҳои ба воситаи алоқаи чинсӣ гузаранда** мебошанд; (ҚЧТ аз 28.06.11г., №716)

-хизматрасонии муташаккили тиббӣ (патронажӣ) ба оилаҳои ҷавон;

- **касбу хунаромӯзӣ, омӯзиши забонҳо ва технологияи муосир**, бозомӯзӣ ва тақмили ихтисоси ҷавонон, таъмини онҳо бо иттилоот дар бораи ҷойи кор ва вазифаҳои ҳоли, ёри муассисаҳои давлатии шуғл барои интиҳоби муносиби ҷойи кор ва бо кор таъмин кардани ҷавонон; (ҚЧТ аз 28.06.11с., №716)

-ташқили пардохти ройгон ва имтиёзноки харчи роҳ;

-ташқили истироҳат ва солимгардонии тобистонаи **ноболигон** аз оилаҳои камбизоат ва серфарзанд; (ҚЧТ аз 28.06.11с., №716)

- **дигар хизматрасониҳои иҷтимоӣ тибқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон. (ҚЧТ аз 28.06.11с., №716)**

Моддаи 23. Муассисаҳои иҷтимоии ҷавонон

Барои татбиқи сиёсати давлатии ҷавонон ва таъмини кафолат ба **ҷавононе**, ки қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар намудааст, имкон дорад муассисаҳои иҷтимоии ҷавонон таъсис дода шаванд. (ҚЧТ аз 28.06.11с., №716)

Ба вазифаҳои муассисаҳои иҷтимоии ҷавонон дохил мешаванд:

-ба ҷавонон дастрас кардани иттилоот дар бораи ҳуқуқ ва имкониятҳои онҳо;

-маслиҳат ба **ноболигон**, шаҳрвандони ҷавон, падару модарони онҳо, расонидани кӯмаки ҳуқуқӣ, психологӣ, **омӯзишӣ** ва наркологӣ;

-дастгирии иҷтимоии оилаҳои ҷавон;

-кӯмак ба шаҳрвандони ҷавон, ки ба табобати тӯлонӣ эҳтиёҷ доранд, гирифтори иллати ҷисмонӣ, рӯҳӣ мебошанд ё рафтори онҳо барои ҷамъият хавфнок буда, ба шароити алоҳидаи таълиму тарбия мӯҳтоҷанд ва муносибати махсуси омӯзгориро талаб мекунад, инчунин шахсоне, ки мӯҳлати тарбияву таҳсили онҳо дар муассисаҳои давлатии кӯдакон ба охир расидааст ё **ноболигоне**, ки бепарастор мондаанд;

-фаъолияти иҷтимоӣ дар муассисаҳои таҳсилоти махсус дар байни **ноболиғони қонуншиканӣ** карда;

-кӯмак ба **мутобиқати** ҷавононе, ки баробари тамоми кардани мӯҳлати адои ҷазо аз ҷойҳои маҳрумӣ аз озодӣ озод шудаанд; (ҚЧТ аз 28.06.11г., №716)

-дигар фаъолият оид ба дастгирии иҷтимоии ҷавонон ва фароҳам овардани шароити мусоиди инкишофи онҳо мутобиқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Дар муассисаҳои иҷтимоии ҷавонон шахсоне фаъолият карда метавонанд, ки дорони таҳсилоти дахлдор ва тайёрии касбӣ буда, бо тартиби муқарраргардида аз аттестатсия гузаштаанд.

Моддаи 24. Ташкилотҳои махсуси кор бо ҷавонон

Ба ташкилотҳои махсуси кор бо ҷавонон инҳо тааллуқ доранд:

-муассисаҳои иҷтимоӣ, марказҳои иттилоот, ташкилотҳои мусоидат ба шуғли ҷавонон (барномаҳои меҳнатӣ ва марказҳои шуғли ҷавонон);

-хона ва қасрҳои ҷавонон, муассисаҳои ҷисмонӣ ва варзишӣ, марказҳо ва клубҳои ҷавонон;
-иттиҳодия ва дастаҳои ҷӯяндагон, марказ ва лагерҳои солимгардонӣ;
-дигар иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ, ки барнома ва нақшаи кор бо ҷавонон, аз ҷумла барномаҳои ғайритиҷоратии муфидро анҷом медиҳанд.

Ҷаъолияти ташкилотҳои махсуси кор бо ҷавонон, аз ҷумла ҷаъолияти оид ба истеҳсоли мол (ичрои кор, хизматрасонӣ) барои ҷавонон, ҳуҷҷатҳои таъсисоти онҳо ва низомномаҳои намунавии ташкилотҳои мазкур танзим менамоянд.

Мақомоти ваколатдори давлатии кор бо ҷавонон, мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, **худидорақунӣ шаҳрак ва деҳот** маҳаллии ҷаъолияти ташкилотҳои махсуси кор бо ҷавононро ҳамроҳанг сохта, онҳоро дар асоси шартнома аз ҷиҳати моддӣ ва молиявӣ дастгирӣ менамоянд. **(ҚҶТ аз 28.06.11с.,№716)**

Моддаи 25. Фондҳои мусоидат ба татбиқи сиёсати давлатии ҷавонон

Барои маблағгузори барномаҳои давлатӣ, минтақавӣ ва маҳаллии ҷавонон имкон дорад фондҳои мусоидат таъсис дода шаванд.

Ба фондҳои мусоидат тааллуқ доранд:

- фонди ҷумҳуриявии ҷавонон;
- фондҳои вилоятӣ, шаҳрӣ ва ноҳиявӣ.

Бо қарори коллективи ташкилоту муассисаҳо имкон дорад фондҳои мусоидати ташкилоту муассисаҳо таъсис дода шаванд. Қарори таъсиси фонди мусоидат дар ин сурат бояд дар шартномаи коллективӣ зикр гардад.

Фондҳои мусоидат аз манбаъҳои зерин ташаккул меёбанд:

- маблағҷудоқунӣ аз бучети ҷумҳуриявӣ ва бучетҳои маҳаллӣ;
- даромад аз ҷаъолияти фондҳои марбута;
- воридот аз ҳисоби фондаи ташкилотҳо, муассисаҳо ва иттиҳодияҳои ҷамъиятии ҷавонон;
- воридот аз эҳсонқори шаҳсонӣ воқеӣ ва ҳуқуқӣ;
- дигар манбаъҳои, ки қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ накардааст.

Тартиби ҷудо кардани маблағ барои фондҳои мусоидат аз ҳисоби бучети ҷумҳуриявӣ ва бучетҳои маҳаллӣ бо мақсади маблағгузори барномаҳои давлатӣ, минтақавӣ ва маҳаллӣ тибқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи бучет, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешавад.

Ташкилоту муассисаҳо, ки ба фондҳои мусоидат барои сохтмон ва таъмири объектҳои иҷтимоӣ фарҳангӣ маблағ ҷудо мекунанд, имкон доранд аз имтиёзҳои андозбандӣ мутобики қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон истифода баранд.

Тартиби таъсиси фонди ҷумҳуриявии мусоидат ба татбиқи сиёсати давлатии ҷавонон, истифодаи мақсадноки маблағҳои онро Низомномаи фонди ҷумҳуриявии мусоидат ба татбиқи сиёсати давлатии ҷавонон, ки Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ мекунад, муайян менамояд.

Низомномаи фондҳои маҳаллии мусоидат ба сиёсати давлатии ҷавононро мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ тасдиқ мекунанд.

Моддаи 26. Воҳидҳои зерсохтори иҷтимоии ҷавонон

Мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатӣ, мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, **худидорақунӣ шаҳрак ва деҳот** маҳаллӣ тибқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон воҳидҳои зерсохтори иҷтимоии ҷавононро таъсис дода, ҷаъолияти онҳоро таъмин ва назорат менамоянд. **(ҚҶТ аз 28.06.11с.,№716)**

Ҳангоми қабули қарор оид ба таъсис, азнавташкилдихӣ, тағйири таъиноти воҳидҳои зерсохтори иҷтимоии ҷавонон ва барҳамдихии онҳо бо мақсади таъмини таълиму тарбия, инкишофи ҷисмонӣ, маънавӣ ва ахлоқии **ҷавонон** экспертизаи оқибати қабули қарори мазкур гузаронида мешавад. **(ҚҶТ аз 28.06.11с.,№716)**

Қарори мақомоти дахлдори иҷроияи ҳокимияти давлатӣ дар бораи шаҳрсозӣ бо назардошти меъёрҳои сохтмони объектҳои зерсохтори иҷтимоӣ, анъанаҳои миллӣ, инкишофи ояндаи иҷтимоӣ иқтисодӣ ва фарҳангии шаҳру ноҳияҳо қабул карда мешавад.

Моликияти давлатӣ, аз ҷумла китъаҳои замин, биноҳо, иншоот, таҷҳизот, ки барои таъмини ҷаъолияти воҳидҳои зерсохтори иҷтимоии ҷавонон, аз ҷумла барои таъмини раванди таълиму тарбия, ҷудо карда ё фурухта мешавад, танҳо барои мақсадҳои марбута истифода мешавад.

Дар сурати истифодаи камсамари амволи мазкур молик имкон дорад дар бораи ба дигар мақсад истифода бурдани он қарор қабул кунад. Дар ҳолати аз даст рафтани объектҳои зерсохтори иҷтимоии ҷавонон аз ҷониби мақомоти марбутаи ҳокимияти маҳаллӣ оиди ҷаброни он қаблан бояд тадбирҳои дахлдор андешида шаванд.

Тадбирҳо оид ба сохтмон ва таъмири объектҳои зерсохтори иҷтимоии ҷавонон мувофиқи меъёрҳои муқаррарнамудаи мақомоти ваколатдори иҷроияи ҳокимияти давлатӣ, мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва барномаҳои давлатӣ, минтақавӣ ва маҳаллии инкишофи иҷтимоӣ иқтисодӣ ва фарҳангӣ амалӣ карда мешаванд.

Тартиби ҷаъолияти воҳидҳои зерсохтори иҷтимоии ҷавонон, тадбирҳои дастгирии моддию техникаӣ ва молиявӣ онҳо дар асоси низомномаи намунавӣ, ки мақомоти ваколатдори иҷроияи

ҳокимияти давлатӣ тасдиқ мекунад, муайян карда мешаванд.

БОБИ 5 ИТТИХОДИЯҲОИ ЧАМЪИЯТИИ ЧАВОНОН

Моддаи 27. Вазъи ҳуқуқи иттиҳодияҳои ҷамъиятии ҷавонон

Вазъи ҳуқуқи иттиҳодияҳои ҷамъиятии ҷавононро қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ, Қонуни мазкур, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқи Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамоянд.

Талаботи ҳатмии оинномавии иттиҳодияҳои ҷамъиятии ҷавонон бояд маҳдудияти синну сол бошад, ки дар моддаи якуми Қонуни мазкур муқаррар гардидааст.

Барои иттиҳодияҳои эҷодии ҷавонон бо назардошти хусусиятҳои фаъолияти эҷодӣ, синну соли ниҳой, ки моддаи якуми Қонуни мазкур муқаррар кардааст, 5 сол зиёд карда мешавад.

Иттиҳодияҳои ҷамъиятии ҷавонон ҳақ доранд барои аъзоҷашон, ки ба ҳайати мақомоти интихобии иттиҳодияҳои марбута интихоб шудаанд ё дар мақомоти мазкур кор мекунанд, нисбат ба талаботи оиннома истисно муқаррар намоянд. Теъдоди чунин аъзо набояд аз панҷаки шумораи умумии аъзои иттиҳодияҳои мазкур зиёд бошад.

Мустақим ё ғайримустақим маҷбур кардани **ҷавононе** ба иттиҳодияҳои ҷамъиятии ҷавонон, инчунин маҳдуд кардани иштироки онҳо дар фаъолияти иттиҳодияҳои мазкур манъ аст. (ҚҶТ аз 28.06.11с., №716)

Моддаи 28. Дастгирии давлатии иттиҳодияҳои ҷамъиятии ҷавонон

Мақомоти ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ иттиҳодияҳои ҷамъиятии ҷавононро барои иҷрои вазифаҳои оинномавии онҳо аз нигоҳи ташкилию ҳуқуқӣ ва молиявӣ дастгирӣ менамоянд.

Аз дастгирии **ҷавононе** дар соҳаи иҷрои ҳуқуқҳои конституционии онҳо кӯмаки амалӣ расонда, аз манфиатҳои сиёсӣ озод бошанд. (ҚҶТ аз 28.06.11с., №716)

Мақомоти давлатӣ, мақомоти ваколатдори давлатии кор бо ҷавонон, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот бо тартиботи муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ба иттиҳодияҳои ҷамъиятии ҷавонон дар амалӣ намудани вазифаҳои оинномавии онҳо дар доираи имкониятҳои мавҷуда мусоидат менамоянд. (ҚҶТ аз 27.11.2014, №1161)

Давлат иттиҳодияҳои ҷамъиятии ҷавононро, ки дар рушди сиёсати иҷтимоӣ ва тарбияи ватандӯстии ҷавонон барномаҳо амалӣ мекунанд, дастгирӣ менамояд. (ҚҶТ аз 28.06.11с., №716)

Моддаи 29. Шӯрои кор бо ҷавонон

Барои ҳамоҳангсозӣ ва татбиқи самараноки сиёсати давлатии ҷавонон дар назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Шӯрои миллии кор бо ҷавонон таъсис дода мешавад. Шӯрои миллии кор бо ҷавонон фаъолияти худро дар асоси Низомномае, ки аз ҷониби Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ карда мешавад, амалӣ менамояд. (ҚҶТ аз 27.11.2014, №1161)

Бо мақсади татбиқи сиёсати давлатии ҷавонон ва дастгирии ҷавонон дар назди мақомоти маҳаллии **кор бо ҷавонон шӯроҳои кор бо ҷавонон таъсис дода мешаванд. (ҚҶТ аз 27.11.2014, №1161)**

Тартиби таъсис, вазифаҳо ва самтҳои фаъолияти шӯроҳои кор бо ҷавонон бо санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, ки **мақомоти ваколатдори давлатии кор бо ҷавонон** тасдиқ менамояд, муайян карда мешаванд. (ҚҶТ аз 28.06.11с., №716)

Шӯроҳои кор бо ҷавонон:

- фаъолияти субъектҳои раванди татбиқи сиёсати давлатии ҷавононро ҳамоҳанг мегардонанд;
- харочоти мақсадноки маблағи бучетро мувофиқа ва назорат мекунанд;
- манфиатҳои субъектҳои дастгирии давлатии ҷавононро ташаккул дода ва ифода намуда, ҳифзи иҷтимоии онҳоро таъмин мекунанд;
- оид ба масъалаҳои мухталифи сиёсати давлатии ҷавонон ба мақомоти давлатии кор бо ҷавонон, мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, дигар мақомоти идоракунии тақлифҳо пешниҳод мекунанд;
- **масъалаҳои марбут ба татбиқи самараноки сиёсати давлатии ҷавононро баррасӣ карда, вобаста ба ҳалли онҳо қарорҳои дахлдор қабул менамоянд. (ҚҶТ аз 27.11.2014, №1161)**

Шӯроҳои кор бо ҷавонон тавассути намояндагони худ имкон доранд дар ҷаласа ва маҷлисҳои мақомоти давлатӣ, мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, дигар мақомоти идоракунии, ки масъалаҳои сиёсати давлатии ҷавононро баррасӣ мекунанд, иштирок намоянд.

Ба ҳайати шӯроҳои кор бо ҷавонон намояндагони мақомоти давлатӣ, иттиҳодияҳои ҷамъиятии ҷавонон, ташкилотҳои ғайридавлатӣ, муассисаҳои таълимӣ, тандурустӣ, мақомоти ҳифзи ҳуқуқ ва иттифокҳои касаба дохил шуда метавонанд.

БОБИ 6 МУҚАРРАРОТИ ХОТИМАВӢ

Моддаи 30. Ҷавобгарӣ барои вайрон кардани Қонуни мазкур

Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ барои вайрон кардани Қонуни мазкур тибқи қонунгузори Ҷумҳурии

Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

Моддаи 31. Аз эътибор соқит донишгари Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи сиёсати давлатии ҷавонон” ва боби V Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи дохил кардани тағйироту иловаҳо ба баъзе санадҳои қонунгузорӣ”

Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи сиёсати давлатии ҷавонон” аз 13 марти соли 1992 (Ахбори Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, соли 1992, № 9, моддаи 123) ва боби V Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи дохил кардани тағйироту иловаҳо ба баъзе санадҳои қонунгузорӣ” аз 1 феввали соли 1996 (Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, соли 1996, № 3, моддаи 48) аз эътибор соқит доништа шаванд.

Моддаи 32. Тартиби мавриди амал қарор додани Қонуни мазкур

Қонуни мазкур пас аз интишори расмӣ мавриди амал қарор дода шавад.

Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон

Э.Раҳмонов

ш. Душанбе 15 июли соли 2004

№ 52